

03 червня 2021 року

Серих Л.В.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри теорії і методики змісту освіти
КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Su181260slv@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-5290-8596>*

РОЗВИТОК ЕСТЕТИЧНОЇ ВИХОВАНOSTІ ПІДЛІТКІВ У КОНТЕКСТІ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

***Анотація:** У науковій публікації розкрито особливості розвитку естетичної обдарованості підлітків, їхньої естетичної вихованості шляхом взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти. Перебуваючи в естетичному просторі закладу загальної середньої освіти, підлітки набувають естетичної компетентності, а розвивають їх в подальшому в закладі загальної середньої освіти.*

***Abstract.** The scientific publication reveals the peculiarities of the development of aesthetic talent of teenagers, their aesthetic education through the interaction of general secondary and out-of-school education institutions. Being in the aesthetic space of a general secondary education institution, teenagers acquire aesthetic competence, and develop them further in out-of-school education institutions.*

***Ключові слова:** естетичне виховання, естетична обдарованість, взаємодія, заклад загальної середньої освіти, заклад позашкільної освіти, підлітки.*

***Key words:** aesthetic education, aesthetic talent, interaction, general secondary education institution, out-of-school world institution, teenagers.*

На основі теоретико-методологічного аналізу останніх наукових джерел з естетичного виховання, естетико-виховного середовища закладів освіти, визнано доцільним й суттєвим компонентом, складову виховного потенціалу середовища як частину життєвого й культурного простору здобувача освіти. Тому актуальність цього питання дозволяє спрямовувати освітньо-виховну діяльність закладів освіти на розвиток естетичної діяльності підлітків, у взаємодії закладів загальної середньої (ЗЗСО) та позашкільної освіти (ЗПО), які б забезпечили реалізацію естетичного виховання та розвиток естетичної обдарованості підлітків.

XIII Всеукраїнська науково-практична онлайн конференція
«ПРОЄКТУВАННЯ РОЗВИТКУ ТА
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ»

03 червня 2021 року

З огляду на це, розвиток естетичної вихованості підлітків передбачено за виконання педагогічних умов взаємодії ЗЗСО та ЗПО, дотримання яких забезпечує підвищення ефективності означеної взаємодії:

1) – наявність змістовно-оновленого програмно-методичного забезпечення освітньо-виховного процесу ЗЗСО та ЗПО. Це пов'язано із виконанням інваріантної та варіативної складових навчального плану ЗЗСО, яка дозволяє формувати мистецьку естетичну компетентність підлітків й освітньо-виховного процесу ЗПО, і забезпечує використання на уроках (заняттях) якісного, наукового, доступного, достатнього, цікавого естетичного матеріалу; набуття підлітками предметних компетентностей, художніх знань і вмінь, їх особистісний розвиток на основі виявлення індивідуальних здібностей, різнобічних естетичних потреб та інтересів;

2) – активізація співпраці, партнерства суб'єктів взаємодії ЗЗСО та ЗПО у тріаді «вчитель – підліток – керівник гуртка», яка спрямовується на вибудовування ЗЗСО та ЗПО конструктивного діалогу у взаєминах із підлітками, що базується на індивідуальному підході до кожної дитини, принципах педагогіки співдружності та особистісно-орієнтованої взаємодії, співпраці, партнерстві, взаємній відповідальності вчителів, керівників гуртків і батьків, довірі один до одного;

3) – систематичний цілеспрямований розвиток чуттєвої сфери підлітків, що розвиває органи чуття та творчі здібності підлітків, розширює можливості сприймання, оцінювання й створення краси, у цьому виявляється потенційна впливова сутність виховного впливу на підлітків і дозволяє розвивати естетичну обдарованість;

4) – стимулювання творчої свідомої вмотивованої діяльності підлітків у ЗПО, що передбачає реалізацію компенсаторної функція – надолуження прогалин у художньо-естетичній освіті у ЗЗСО, що забезпечує творче зростання й активність, розвиток обдарованості особистості в естетичному вихованні;

5) – інтеграція виховних впливів, актуалізація форм і методів естетичного виховання підлітків, які дозволяють підвищити якість освітньо-виховної діяльності ЗЗСО та ЗПО в естетичному вихованні й обдарованості підлітків засобами спланованих заходів взаємодії педагогічного процесу, який є нерозривним ланцюгом розвиваючих взаємодій вихователів і вихованців; співпереживанні через використання інтерактивних методів, які допомагають організувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію (рольова гра, групова дискусія, робота в малих групах, творчі завдання, мозкова атака, сторітеллінг, яскраві

XIII Всеукраїнська науково-практична онлайн конференція
«ПРОЄКТУВАННЯ РОЗВИТКУ ТА
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ»

03 червня 2021 року

метафори, казкові розповіді, квести, проєкти; ігрові, психогімнастичні, тренувальні вправи тощо).

Отже, естетичного потенціал взаємодії ЗЗСО та ЗПО, дозволив окреслити змістові складові системи взаємодії ЗЗСО та ЗПО, окреслити спільні дії учасників освітньо-виховного процесу щодо використання потенціалу естетичного середовища в естетичному вихованні підлітків:

– будова системи взаємодії, яка забезпечує зростання активної позиції підлітків до діяльності, до створення краси;

– залучення органів учнівського самоврядування для забезпечення естетичної діяльності в ЗЗСО та ЗПО; взаємодія учнівського активу з учителями в розробці дизайну навчальних кабінетів, закладів освіти;

– урахування особистого прикладу педагога, який уможливорює активні дії суб'єктів взаємодії, спрямовані на удосконалення естетико-виховного процесу;

– оновлення естетико-виховного змісту уроків, заходів у ЗЗСО та занять, масових заходів у ЗПО для ефективності естетико-виховної дії в освітній урочній, позаурочній та позашкільній діяльності;

– стимулювання активної емоційної співпраці на уроках, заняттях в ЗЗСО;

– залучення підлітків ЗЗСО до естетичної діяльності в ЗПО, що створює умови для їх самореалізації, саморозвитку, розкриття творчого потенціалу;

– залучення учасників суб'єктів-суб'єктної ВЗ до естетико-виховної діяльності та забезпечення педагогічної взаємодії в інших об'єктах (інституціях): будинках культури, мистецьких клубах, музеях, філармонії, театрах, студіях, галереях, виставках, парках, бібліотеках, Internet-клубах та ін.;

– забезпечення підвищення професійної компетентності педагогів у впровадженні способів та форм взаємодії ЗЗСО та ЗПО в естетичному вихованні підлітків;

– залучення педагогів ЗЗСО та ЗПО до співучасті в семінарах, круглих столах, дискусіях, майстер-класах, виставках, екскурсіях, конкурсах тощо з метою ефективного забезпечення взаємодії ЗЗСО та ЗПО, цілеспрямованого впливу на свідомість і поведінку вихованців з метою формування певних якостей, переконань, ціннісних орієнтацій тощо.

Тим самим, естетичне (естетико-виховне) середовище взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти стає значним фактором, стрижнем, основою, суттєвим потенціалом взаємодії ЗЗСО та ЗПО в естетичному вихованні й розвитку обдарованості підлітків, які в подальшому презентуємо як систему взаємодії закладів загальної середньої та позашкільної освіти в естетичному вихованні підлітків.